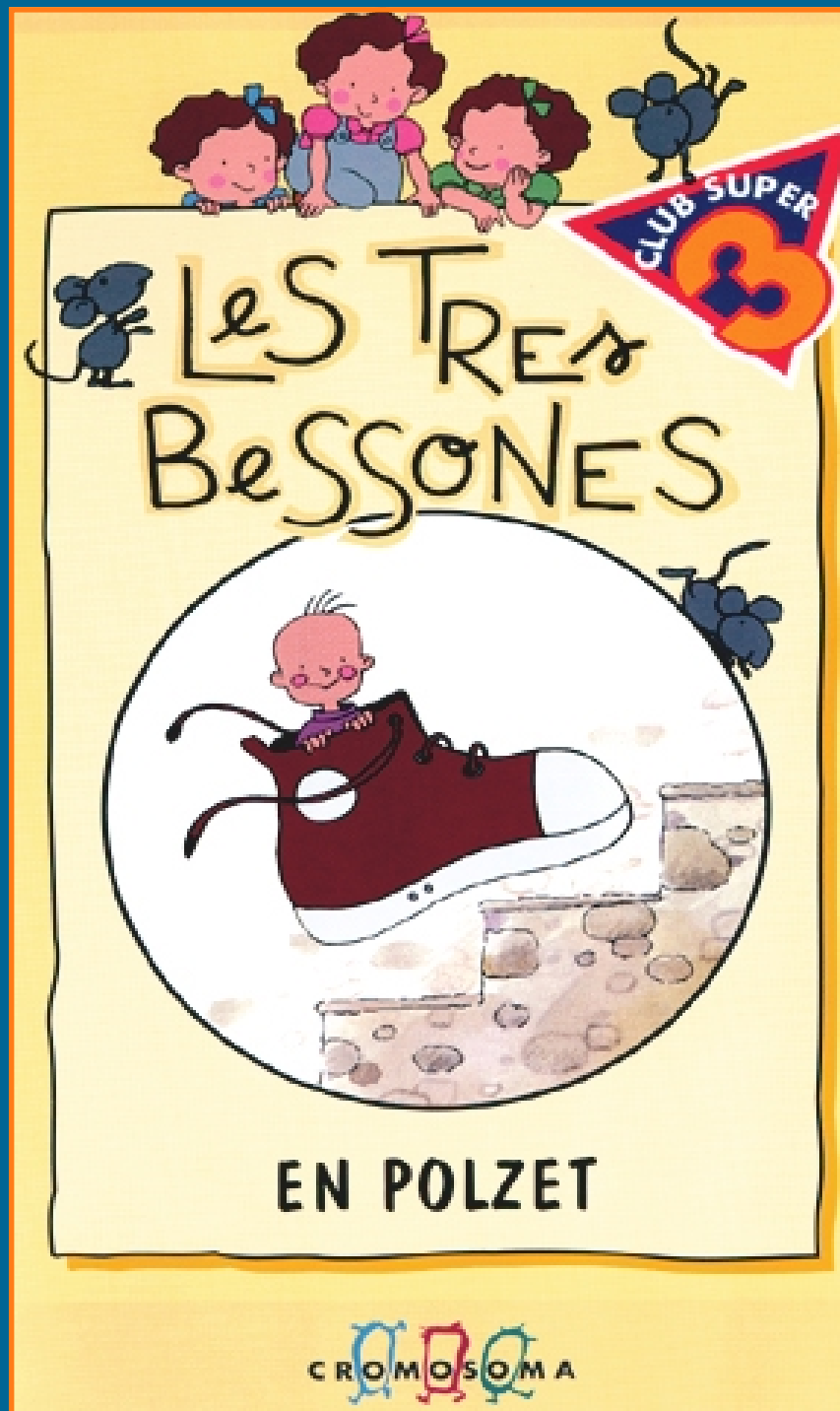

COL·LECCIÓ «LES TRES BESSONES»

Guia didàctica

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

INTRODUCCIÓ GENERAL COL·LECCIÓ DE «LES TRES BESSONES»

Els personatges de les Tres Bessones són un recurs que es pot emprar amb nens i nenes, a partir de cicle mitjà, per a treballar la narració i sobretot el conte.

En les històries que protagonitzen sempre hi ha uns aspectes que són comuns.

Les Bessones són enviades per la Bruixa Avorrida, com a càstig, a diferents contes: «Alí Baba», «La Ventafocs», «La Princesa i el Pèsol», «En Barbablava», «En Pinotxo».

Tots aquests contes són ja coneguts per les Bessones; això fa que ja sàpiguen la història i intentin variar allò que no els agrada, o bé que el conte es desenvolupi tal i com elles el coneixen.

No tenen mai por i moltes circumstàncies que poden provocar-la són solucionades d'una manera poc habitual, en moltes ocasions amb molt bon humor.

En cas que es treballin diferents contes fóra interessant fer veure als nostres alumnes les parts paral·leles entre ells i quines són les pròpies de cada un dels contes.

També seria interessant observar com altera la història del conte real la participació de les tres nenes i si hi ha cap aspecte que canviï molt.

L'inici i el final dels contes que es presenten mostren moltes coses en comú.

A part dels contes hi ha tota una altra sèrie de suports (llibres, còmics, cd-rom, disc compacte...) que ens donaran una visió més àmplia d'aquestes tres petites nenes.

FITXA TÈCNICA

Títol original: Les Tres Bessones. En Polzet
Nacionalitat: Catalana.
Producció: Cromosoma, Televisió de Catalunya.
 Club d'investiment. Amb el suport del

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
Durada: 26 minuts
Dibuixos animats en color

A QUI ES POT ADREÇAR

Cicle mitjà de primària

SINOPSI ARGUMENTAL

Les Tres Bessones es troben enmig del bosc amb en Polzet i els seus germans. Junts viuran les mateixes aventures, però el seu enginy els permetrà sortir del castell de l'Ogre i escapar de les seves urpes.

TEMA PRINCIPAL I POSSIBLES SUBTEMES QUE PLANTEJA LA PEL·LÍCULA

Aquesta pel·lícula és un clar exemple per a poder treballar l'estructura del conte amb molts dels elements que són característics dels contes infantils. Aspectes com ara la funció de cadascun dels personatges, la tipificació dels personatges, l'objecte màgic que ens permetrà fer moltes coses que d'altra manera no podrien fer...

Prendrem la filmació com a punt de partida extrapolant a altres contes coneguts per ells els aspectes que podem treballar en el conte de «Les Tres Bessones i en Polzet».

Ens fixarem en temes com ara: diferents tipus de personatges: l'ogre, el germà més petit; els elements màgics: les botes de set llegües, i a partir d'aquí, també, la màgia que té el número set en molts moments dels contes.

OBJECTIUS FORMATIUS

- Distingir en una narració el fil conductor d'una història, diferenciant el plantejament, el nus i el desenllaç.
- Diferenciar els fets principals i els secundaris.
- Aprendre a distingir els diferents personatges: protagonista, antagonista, personatges secundaris; i saber veure quina és la seva funció dintre de la narració.
- Descobrir i descriure els diferents escenaris que apareixen a la història.
- Aplicar tècniques de reescriptura de textos.

CONTINGUTS QUE ES PODEN TREBALLAR

Els personatges de conte:

- Els bons i els dolents.
- L'heroi o l'heroïna de la història, i per contraposició el fals heroi.
- Els objectes màgics, la seva funció: qui els té, per a què es fan servir.
- Bruixes i fades.

L'estructura bàsica del conte:

- Cercarem aquelles parts que són comuns a tots, o bé a molts contes. Generalment tots els contes infantils segueixen un mateix esquema.

ACTIVITATS I METODOLOGIA

1. Motivació inicial

Començarem parlant dels personatges dels contes. Farem una llista de personatges de contes que els nens i les nenes coneguin.

Una vegada tinguem recollits tots els personatges intentarem fer una classificació. La més senzilla serà dividir els personatges en bons i dolents.

El següent pas serà tipificar-los. Així doncs, tindrem diversos grups tipificats, com ara:

- Les nenes petites: la Caputxeta Vermella
- El nen petit: en Patufet, en Polzet...
- Les joves: Blancaneus, la Bella Dorment del Bosc, la Ventafocs...
- Els joves: el Flautista d'Hamelin
- Les bruixes;
- Les fades madrines;
- Els ogres..., és possible que surtin altres grups.

Una vegada hem establert i tipificat els diferents grups de personatges, podem passar a parlar de l'estructura del conte: la presentació, el nus i el desenllaç.

Funcions de cadascuna d'aquestes parts.

Els objectes màgics als contes. Els farem pensar en tots aquells objectes que recorden de diferents contes, com ara les llànties meravelloses, les pocions màgiques, les varetes, les botes de les set llegües, follets del bosc (pot sortir tant a l'apartat de personatges com a l'apartat d'objectes), les monedes d'or, les boles de cristall, els miralls...

2. Després de veure la pel·lícula

El visionat d'aquesta pel·lícula ens servirà per a treballar el tema del conte com a text narratiu, i també treballarem, amb certa profunditat, com fer i com narrar un conte, tant de forma oral com escrita.

Parlarem de la tradició que ha portat a explicar durant molts anys els mateixos contes i com la transmissió oral d'aquests ha fet que es vagin transformant i apareguin diferents versions del mateix conte.

* Què passa:

Al conte de «Les Tres Bessones i en Polzet», el protagonista és l'ogre, personatge sinistre que s'alimenta a base de carn humana. La Bruixa Avorrida fa que l'Ogre conegui les Bessones mitjançant la seva bola màgica, i és ell, en aquest cas, qui demana a la Bruixa que li porti aquelles tres nenes per poder-se-les menjar. És així com l'Anna, l'Helena i la Teresa es converteixen en coprotagonistes del conte d'en Polzet.

Una vegada s'han situat i descobreixen a quin conte les ha enviades la Bruixa, saben perfectament quina és la seva missió: primer, que el conte es desenvolupi tal i com elles el coneixen, i segon que l'Ogre no se surti amb la seva.

A partir d'aquesta història ens podem centrar en els diferents temes i trames que són més habituals en els contes.

Podem cercar uns quants contes tradicionals i observar-hi quins són els aspectes, des del punt de vista de la trama, que es repeteixen, i quins són els aspectes que els diferencien.

* A qui passa:

En el cas de la pel·lícula que estem treballant apareixen molts personatges que ens poden obrir un gran ventall: les nenes que es perden en un bosc tenebrós, els set germans, on el protagonista és el més petit, l'Ogre, el criat de l'ogre, la Bruixa...

Aquest serà el punt de partida per a parlar i treballar els personatges de conte. Farem servir la llista que hem elaborat a les activitats inicials, i prenent aquesta com a punt de partida, podem realitzar un treball de grup, on cada grup es dediqui a identificar en diferents contes, ja coneguts per ells, aquest i altres personatges.

En aquest apartat també podem tractar el tema dels objectes màgics; en aquest conte surten diversos objectes: la bola de cristall i l'escombra voladora de la Bruixa Avorrida, les botes de set llegües de l'Ogre, la sopa de llangardaix (poció màgica per fer dormir, en aquest cas)...

Podem realitzar, de la mateixa manera que hem fet amb els personatges, un treball de grup on haurem de cercar el major nombre possible d'objectes màgics que apareixen a diferents contes; treballarem també la funció d'aquests objectes, a qui pertanyen, i quina conseqüència té la seva utilització en els diferents contes.

* On passa:

A «Les Tres Bessones i en Polzet» apareixen dos escenaris típics dels contes tradicionals, el bosc i el castell. Ens fixarem com estan representats, i en aquells detalls que els fan diferents de la resta de paisatges que surten a d'altres contes. El castell té avenços impensables per l'època que representa el conte: rellotges de peu, el rellotge on «fixa» el criat de l'Ogre, la maquinària que ha permès inflar el castell.

Una vegada hem observat els detalls de la pel·lícula passarem a analitzar els paisatges, els escenaris dels contes.

3. Relacions que es poden establir

Una vegada tenim treballats tots aquests aspectes, temes, personatges, escenaris i objectes màgics, ho relacionarem tot amb el conte com a text narratiu, i passarem a analitzar la seva estructura.

Presentació o situació inicial: el conte comença amb una situació, generalment, no conflictiva. És el moment de presentar els membres d'una família, entre els quals hi haurà el futur protagonista. Ràpidament el conflicte apareix. Pot ser l'allunyament d'un dels personatges de casa seva, o bé una prohibició explícita cap al protagonista -sol succeir que aquesta prohibició s'incompleixi i comencin els problemes per al personatge-, o amb una maledicció per part d'una bruixa dolenta...

Nus: una vegada s'ha creat el problema es desenvolupa la part més ampla del conte. Aquesta és la part on els protagonistes han de superar mil i una proves, i és on es troben amb els seus antagonistes -els dolents del conte-, i on, segurament, seran ajudats per algun personatge especial o bé per algun objecte màgic que algú els ha proporcionat.

Desenllaç: després d'haver passat per totes les aventures l'heroi surt triomfal i aconsegueix allò que vol. El final dels contes sempre són feliços, o bé el personatge torna a casa seva sa i estalvi, o bé acaba casant-se amb la millor princesa o príncep, si no és el Rei, que podria haver trobat mai.

4. Activitats de creació i de recreació a partir de la pel·lícula

El recurs de barrejar personatges de diferents contes és molt interessant ja que ens dóna la possibilitat de treballar la creativitat dels nostres alumnes. Es pot plantejar el treball de crear un nou conte a partir de dos que ja coneguim, deixant ben marcats els tres moments de la narració.

Es poden fer moltes variacions entorn del tema de la creació d'històries, des de canviar finals fins a canviar les personalitats dels personatges dels contes més tradicionals, intentant trencar els esquemes preestablerts de tots i cadascun dels personatges que surten en aquests contes.

Les cançons que hi surten també ens permetran treballar un altre aspecte molt interessant com són els rodolins. Buscar les diferents rimes ens donarà peu a inventar-ne de noves. Per exemple podem trobar entre d'altres:

*No hi ha màgia al món
que sigui més divertida
quan elles hi són,
no sóc la Bruixa Avorrida.*

Cristina Herraiz Bianchi